

Szanowni Państwo,

Minął rok, w którym nasze LSR zostały wybrane do realizacji. Wiele LGD ma za sobą pierwsze nabory. Ten rok większości Grup upłynął na dostosowaniu procedur i ich wdrożeniu. W 2017 r. z pewnością jeszcze wiele pracy czeka nas w tym zakresie. Chciałbym jednak zwrócić Państwa uwagę także na potrzebę zaangażowania się w działania związane z realizacją projektów współpracy i programowanie nowej perspektywy finansowej po roku 2020 oraz rozwoju mechanizmu RLKS i społeczeństwa obywatelskiego w Polsce.

Reprezentuję polskie LGD, z ramienia Polskiej Sieci LGD, w strukturach Europejskiej Sieci na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (ENRD) – Walnym Zgromadzeniu (WZ) i Podgrupie ds. podejścia LEADER/RLKS (na stronie KSOW jest notatka z ostatniego WZ). Jestem członkiem Komitetu Monitorującego PROW 2014-2020 wskazanym przez Radę Działalności Pożytku Publicznego i członkiem Grupy Roboczej KSOW w imieniu KM PROW 2014-2020. Koordynuję też prace Partnerstwa Tematycznego nr 22 Strategicznej Mapy Drogowej (SMD) Strategii III Sektora na rzecz rozwoju lokalnych partnerstw terytorialnych w Polsce i uczestniczę w pracach Europa Cafe.

Już w tym roku rozpoczęły się w Europie działania (spotkania i konferencje, prezentowanie stanowisk, budowanie koalicji) związane z nowym okresem programowania. Interesy LGD w tych działaniach reprezentuje europejskie Stowarzyszenie ELARD, którego członkiem jest Polska Sieć LGD. Przedstawiciele ELARD uczestniczą we wszystkich istotnych wydarzeniach. ELARD wraz z innymi partnerami zorganizowało w XI 2016 r. w Tartu (Estonia) konferencję, podczas której przygotowano deklarację nt. nowego okresu (notatka z konferencji w Tartu znajduje się na stronie KSOW). W konferencji w Estonii i wizycie studialnej na Łotwie, dzięki wsparciu MRiRW poprzez KSOW, uczestniczyło 6 przedstawicieli 5 polskich LGD z 4 województw. Stanowimy 13% wszystkich LGD w Europie, w związku z tym na konferencjach liczących z reguły powyżej 100 osób, powinniśmy posiadać reprezentację rzędu kilkunastu przedstawicieli, aby głos polskich LGD był odpowiednio słyszalny.

Udział LGD z Polski, w konferencjach poświęconych współpracy LGD, w sierpniu w Estonii i LINC na Węgrzech, był bardzo słaby. W każdym ze spotkań uczestniczyły 2-3 LGD z naszego kraju. W maju 2017 r. odbędzie się konferencja LINC w Luksemburgu. Starajcie się Państwo o wsparcie dla udziału w tym i innych podobnych wydarzeniach w regionalnych KSOW. Polska Sieć LGD, będzie zapewne zabiegać o to w sekretariacie centralnym KSOW. W styczniu/lutym 2017 r. odbędzie się dodatkowy nabór wniosków do KSOW.

Współpraca pomiędzy LGD, zwłaszcza międzynarodowa to, poza okazją do realizacji ciekawych projektów, szansa na poznanie realizacji podejścia LEADER i RLKS w innych krajach. RLKS zastosowano w całym kraju, w Szwecji i Portugalii oraz w wybranych regionach w kilku innych europejskich krajach. Współpraca międzynarodowa LGD nie jest łatwa, ze względu na różne procedury wyboru projektów, różny stopień decyzyjności LGD w tym zakresie, różny okres naborów w różnych krajach. Dlatego powstał zespół roboczy przy Punkcie Kontaktowym ENRD, który stara się ułatwić tę współpracę LGD. Jestem jego członkiem i jeśli macie Państwo jakieś uwagi, propozycje - to proszę je do mnie skierować. W zespole tym staram się przede wszystkim promować zalecaną od 2015 r. przez Komisję Europejską rekomendację, aby projekty współpracy LGD wybierały same, bez aplikowania do Instytucji Zarządzających czy Pośredniczących. W załączeniu, fragmenty mojego stanowiska w tej sprawie (po polsku i z komentarzami) – proszę o uwagi. Niestety Polska nie jest jedynym krajem, który nie zastosował się do rekomendacji KE. Jej wdrożenie we wszystkich krajach zdecydowanie uprościłoby procedury, zwiększyło swobodę decyzji LGD, szczególnie odnośnie czasu i zakresu projektu oraz zwiększyłoby elastyczność wyboru partnerów projektu, spośród LGD, ale także innych podmiotów.

Uproszczenia w PROW to najważniejsze z zadań Europejskiej Sieci na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich. Polska (MRiRW) jest krajem bardzo chwalonym za zastosowanie ryczałtów i premii. Wiem, że część z Państwa ma obawy, ale proszę pamiętać o roli jaką powinny pełnić LGD. Ideą podejścia LEADER jest, aby społeczność

Krzysztof Kwatera

lokalna samodzielnie programowała i realizowała rozwój swoich małych ojczyzn - subregionów. Czy Samorządy Województw realizując Regionalne Programy Operacyjne wysyłają wybrane projekty do zatwierdzenia

w instytucjach centralnych? Czy Samorządy Wojewódzkie wybierają wnioskodawców wcześniej, a potem opracowują program i wysyłają go do zatwierdzenia do rządu lub Komisji Europejskiej, analogicznie do procedury projektów grantowych w LGD? Czy Samorządy Wojewódzkie wołają aplikować o środki na projekty do instytucji centralnych czy zabiegały, o to, aby otrzymać jak najwięcej środków dla własnych RPO? Czy województwa poddano jak LGD konkurencji, tak żeby dla 7% (czyli średnio jednego województwa) zabrakło środków? To oczywiście pytania retoryczne. Kompetencje LGD muszą się zwiększać do pełnej samodzielności

i samorządności. W dyskusji z Rządem, Samorządy Województw przekonywały, że środki z UE niżej są lepiej zarządzane. Zgadzasz się z tym, doskwiera mi brak zaufania dla LGD w województwach, których Zarządy nie zdecydowały się na zastosowanie mechanizmu RLKS w swoich RPO.

W Szwecji LGD całkowicie obsługują beneficjentów (od naboru wniosków do wypłaty płatności) w zakresie wszystkich projektów, a ¼ z nich stosuje 3-4 fundusze europejskie (w Polsce 87% LSR jest jednofunduszowych). Co ważne w Szwecji LGD współpracują tylko z 2 instytucjami – zarządzającą i płatniczą. W Polsce mechanizm RLKS obsługuje około 20 instytucji, a na poziomie departamentów (wydziałów) znacznie więcej. Chyba jesteśmy jedynym krajem z instytucjami pośredniczącymi i wdrażającymi. Nie sądzę, aby sprzyjało to uproszczeniom. Nie mam wątpliwości, przyglądając się pracy Unii Europejskiej z różnych stron (m.in. dzięki także inicjatywie Europa Cafe), że za nadmierną biurokracją bardziej niż Komisja Europejska odpowiadają kraje członkowskie. LGD, także nie są bez winy – wiele z Grup ma swój udział nie tylko w biurokratyzowaniu, ale szerzej - w psuciu podejścia LEADER. Łatwiej i prościej ma być przede wszystkim naszym beneficjentom.

Zapraszam do pracy w Partnerstwie Tematycznym nr 22 SMD. W załączeniu dokument „programowy” naszego Partnerstwa. Najprawdopodobniej jeszcze w styczniu możemy się spotkać na webinarium. Staramy się lobbować na rzecz rozwoju RLKS w Polsce. Nie znamy mocnych argumentów na rzecz braku jego powszechności w Polsce. Nie zgadzamy się z tym, że w dwóch województwach LGD mają średnio 2,5-krotnie wyższe budżety niż LGD w tych, w których nie ma RLKS w RPO. Dlaczego LGD w miastach mają być tylko w woj. kujawsko-pomorskim. Wybiegamy też myślami w przyszłość. W rezolucji Parlamentu Europejskiego z maja 2016 r. nt. RLKS i ZIT, zawarto sugestię Parlamentu, aby Komisja Europejska przeanalizowała obowiązkowe zastosowanie RLKS z wszystkich funduszy europejskich. Oznacza to, że byłoby nie tylko bardzo pożyteczną dla rozwoju obszarów lokalnych w Polsce, ale i praktyczną dla programowania w nowym okresie finansowania, aby wszystkie, nie tylko dwa województwa, nabierały już w tym okresie programowania doświadczenia w wdrożeniu RLKS z czterech funduszy. Dotyczy to także obszarów miast. LGD w średnich miastach (powyżej 20 tys. mieszkańców) miałyby kapitalne znaczenie dla rozwoju otaczających je obszarów wiejskich, dla których te miasta są centrami społeczno-gospodarczymi, a w dużych miastach – dla mocno podkreślonej „w Brukseli”, z wielu powodów, potrzeby współpracy społeczności wiejskich i miejskich.

Nasze uczestnictwo jako Partnerstwa Tematycznego nr 22 i Polskiej Sieci LGD w pracach na rzecz budowy Strategii III Sektora czy w inicjatywach Europa Cafe ma na celu podkreślenie roli Lokalnych Grup Działania jako organizacji pozarządowych, szczególnie dla rozwoju kapitału społecznego i społeczeństwa obywatelskiego w Polsce. Zachęcam Państwa do udziału w różnych pracach i konsultacjach na rzecz wzmocnienia Trzeciego sektora. Do końca stycznia 2017 r. trwają np. konsultacje projektu ustawy o Narodowym Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego. Trwają też prace nad średniookresową strategią dla Polski - Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju.

Dziękuję wszystkim, którzy wypełnili ankietę przesłaną przez Limerick Institute of Technology (tylko część z Państwa otrzymała kwestionariusz). Wyniki tej ankiety posłużą do opracowania międzynarodowego programu szkolenia animatorów lokalnych, będącego częścią kształcenia w uczelniach wyższych (obok LIT, także Uniwersytetu w Lublinie, a w przyszłości może także innych uczelni, w tym polskich).

Krzysztof Kwatery

Życzę Państwu Wszystkiego Najlepszego w Nowym Roku,

Krzysztof Kwatery